

IZVJEŠTAJ O RADU 2013-2017

2013.

Proteklo mandatno četverogodišnje razdoblje započelo je 2013. godinom za koju je, u godišnjem izvještaju o radu, bila dana ocjena da bi je bilo najbolje zaboraviti s obzirom da je Hrvatska praktički bila pred bankrotom. U to ju je, valja podsjetiti, vodila rasprodaja imovine i kontinuirano zaduživanje uz velike kamate. U SIKD-u se uvijek ističe da država u kojoj gotovo i ne postoji realni gospodarski sektor, u kojoj nema proizvodnje i otvaranja novih radnih mjesta, s omjerom radnici-umirovljenici 1:1.2 jednostavno ne može funkcionirati. Nekoliko mjeseci europskog članstva radnicima i građanima Hrvatske donijelo je novi pad BDP-a, nastavak urušavanja gospodarstva i socijalnih i zdravstvenih stupova društva (zdravstva i mirovinskog te socijalnog sustava), daljnji porast javnog duga i nezaposlenosti, najavu generalnog štrajka kao vrhunac sukoba sindikata i vlasti zbog njezine odlučnosti da kroz ZOR, ali i druge zakone, reducira radnička prava. S više od 11000 nezaposlenih u evidenciji i prosječnom plaćom ispod republičkog prosjeka, Istarska je županija, kao jedna od proklamiranih najrazvijenijih hrvatskih županija, bila pesimistična slika hrvatske društvene zbilje. Na činjenicu da se stabilni društveni i gospodarski razvoj ne može temeljiti samo na turizmu, SIKD je godinama kontinuirano upozoravao javnost i vlast pa je i u 2013. godini redovito i oštro reagirao na alarme sa Zavoda za zapošljavanje.

U višegodišnjem trajanju hrvatske gospodarske krize 2013. je, inače, bila prva godina koju je SIKD značajnije negativno „osjetio“ u organizacijskom smislu, kroz smanjenje članstva (oko 10%) pa slijedom toga i članskih prihoda i skromnije rezultate u pokušajima da se kolektivnim ugovorima članovima poboljša radni standard i uvjeti života.

U pravnoj je zaštiti naplata materijalnih potraživanja od poslodavca prevladavala u odnosu na zahtjeve za zaštitu radnog statusa po nekoj drugoj osnovi.

U kolektivnim pregovorima zapravo se vodila teška bitka za zadržavanje postojećih plaća i materijalnih prava; pregovarači su se morali zadovoljiti minimalnim povećanjima plaća, primjerice, u turizmu od 1-2,5 % , sa sličnim brojkama i u poduzećima u kojima se naviklo na bolje, ali koja su bila prisiljena prilagoditi se pogoršanim gospodarskim uvjetima. U mnogim je poduzećima došlo do smanjenja materijalnih prava i otpuštanja radnika. Tako je u Grupi Uljanik, u kojoj se od 2013. godine nalazi i riječki 3. maj, ukupno viškom bilo proglašeno oko 700 radnika (250 u Uljaniku, 450 u 3. maju). Problemi vezani za smanjenu proizvodnju odnosno prodaju, zbog kojih se poslodavac odlučivao na rezove bili su izraženi i u P.P.C-u (Cimos), Aluflexpacku, Benetonu, ITV-u... Preuzimanjem labinskog TPS-a od bužetskog P.P.C-a Društvo Entrade osiguralo je ipak nastavak proizvodnje i posao njegovim radnicima. Zbog smanjenja broja članova ili prestanka rada tvrtki brisano je šest sindikalnih podružnica, dok su osnovane tek dvije. Katastrofalno stanje u gospodarstvu moralo je osvijestiti sindikalce da se nastavlja grčevita borba za očuvanje radnih mjesta, za što su najaktualniji primjeri bili Liburnia riviera hoteli, MID i TIBO koji su, nakon preuzimanja 3. maja od Uljanika, prešli u nadležnost države, odnosno Državne uprave za upravljanje državnome imovinom koja je rješenje njihova opstanka tražila u privatizaciji. Međusindikalni sukobi u MID-u i TIBO-u kakvi su bili prisutni u 2013. godini svakako nisu bili sindikalni put, u interesu preostalih radnika ovih poduzeća. Katastrofalno stanje u zdravstvu, zbog kojeg je SIKD (tada SIK) bio podržao liječnički štrajk, kroz pokrenute aktivnosti sanacije zdravstva i zdravstvenih ustanova, nagovještavao je viškove i u pulskoj bolnici,

posebno u dijelu nezdravstvenog osoblja čije su se usluge namjeravale dati izvan Ustanove, u tzv. outsourcing.

Nakon višegodišnjeg sindikalnog zajedništva glede prava i obveza istarskih vatrogasaca, u 2013. postalo je jasno da će, zbog različitih mogućnosti lokalnih zajednica, biti jako teško zadržati jednakost.

U djelatnosti turizma u Istri i na Kvarneru SIKD se 2013. stabilizirao kao značajno većinski sindikat.

Nakon gotovo dvije godine unutarnjih sukoba, zbog kojih je, nažalost, značajno smanjen broj članova u pulskom Uljaniku (za više od 400), ali i dan povod za osnivanje trećeg sindikata u Društvu, sindikalna organizacija predvođena Koordinacijom podružnica (koja je sukladno izmjenama Statuta preuzela ovlaštenja nekadašnje zajedničke podružnice Uljanika) krenula je putem konsolidacije stanja, zbog kojeg na izbornoj skupštini nije bio izabran jedan član Predsjedništva. Ovo loše iskustvo u svakom slučaju je pouka da u sindikalnom radu pojedinci ne smiju biti iznad organizacije i da s rješavanjem problema ne valja odugovlačiti, već se s njima treba odmah uhvatiti ukoštac.

Lokalni izbori nisu donijeli pozitivne promjene u nefunkcioniranju socijalnog dijaloga kroz GSV na svim razinama, ali ni na planu suradnje s pulskom gradskom upravom, zamrlom nakon štrajka 2009, zbog kojeg su Pula Herculanea i Pulaprometa tužili Sindikat, s posljedicama stagnacije u odnosima sindikata i uprava u pulskim komunalnim poduzećima i ustanovama. Loše stanje u Puli ublažila je kvalitetnija suradnja s lokalnom upravom Rovinja, Umaga, Vrsara, Labina Raba, Opatije, temeljem koje se, u njihovim komunalnim poduzećima i ustanovama (vrtićima, učilištima), kroz socijalni dijalog uspjelo iznaći kompromisna rješenja u pogledu sindikalnih zahtjeva za poboljšanje radničkih prava.

Hrvatska udruga sindikata, u okviru koje SIKD djeluje od 2006. godine, promijenila je 2013. ime u Hrvatsku udruhu radničkih sindikata Hrvatske. Na izbornom X. Saboru koji je održan 13. prosinca u Zagrebu, Darko Vidmar, voditelj pazinskog i bužetskog ureda izabran je za predsjednika Sabora, najvišeg tijela HURS-a.

2014.

Odluka Skupštine o izmjeni Statuta od 24. travnja, s promjenom imena u Sindikat Istre, Kvarnera i Dalmacije, bila je, s organizacijskog aspekta, najznačajnija promjena u 2014. godini. I kroz novo ime podcrtano je tako opredjeljenje za organiziranije djelovanje Sindikata na području cijele jadranske obale. U razdoblju od nekoliko mjeseci, angažiraniji nastup predstavnika Sindikata na području Dalmacije rezultirao je s nekoliko novih podružnica u turističkoj djelatnosti, ali sindikalni su ciljevi usmjereni šire, uz članstvo iz turizma, i na članove iz drugih djelatnosti koje tradicionalno „pokriva“ SIKD – iz komunalne (komunalna poduzeća), brodogradnje, predškolskog odgoja, socijalne skrbi. Za aktivnosti na splitskom području, u dogovoru sa središnjicom HURS-om, koristi se njihov Ured u Splitu i usluga njihove pravnice kojoj je za potrebe vezane za SIKD dano na korištenje službeno vozilo.

Oslabljeno gospodarstvo, ali i nastavak procesa otkazivanja radnicima, posebno u privatnom sektoru i djelatnosti turizma odrazilo se na gašenje nekoliko, po broju članova, manjih sindikalnih podružnica. Reorganizacijom rada ureda u Istri zatvoreni su uredi u Poreču i Buzetu čije su obveze, uz uštede u poslovanju ali bez narušavanja kvalitete usluge članstvu, preuzeli uredi u Umagu i Pazinu. Osnivanje više novih podružnica, a u nekim poduzećima i obnova članstva ipak je podržalo sindikalni optimizam, kao najbolju motivaciju za rad na prioritarnim zadacima članskog okupljanja radnika.

Novi Zakon o radu, s primjenom od kolovoza 2014. godine, promjene i niz novih nedorečenosti koje je on donio, koje su prema očekivanjima još više zakomplicirale život svima, i sindikatima, i poslodavcima i radnicima, i pravosuđu, nažalost, potvrdio je da se najgore promjene za radnike i njihova prava događaju upravo u vrijeme vlada koje se nazivaju socijaldemokratskim pa bi kao takve trebale promovirati socijaldemokratske vrijednosti socijalne države i društva. Umjesto toga, s opravdanjem „pravednog“ i jedinog ispravnog tržišnog sustava, ustoličen je najgori neoliberalizam čijim se posljedicama svjedočilo: sve manji broj zaposlenih, rastući broj nezaposlenih, među kojima velika većina mladih ljudi, sve više ovršenih i beskućnika, uništeni stupovi društva – zdravstveni i mirovinski sustav, „rastureno“ gospodarstvo, rasprodaja onog što je još preostalo nakon dvadesetogodišnje pljačke onog što su generacije stvarale, a čega je očigledno bilo dosta.

Razjedinjena sindikalna scena i nepostojanje socijalnog dijaloga, što je postao dugogodišnji hrvatski standard, nisu ni u 2014. godini bili slučajnost, koja pogoduje svim razinama vlasti i upravljanja – od općinske, gradske, županijske do nacionalne.

U pogledu socijalnog partnerstva, na primjeru kontinuirano problematičnog djelovanja nacionalnog GSV-a i apsolutnog nefunkcioniranja Gospodarsko-socijalnog vijeća Istarske županije, u kojoj zapravo ono nije ni aktivirano u skladu s novim Zakonom, svjedočili smo da je riječ o pojmu koji nastavlja biti floskula bez pokrića. Korektniji odnos vlasti u Primorsko-goranskoj županiji prema toj instituciji, u kojoj je od kraja 2014. godine na jednogodišnjoj funkciji predsjedavajućeg bio predsjednik SIKD-a, pokazatelj je da se, kad postoji interes za suradnju i odgovorna briga za zajednicu, može raditi kvalitetnije. Na najvažnijoj funkciji predsjednika GSV-a predsjednik Sindikata preuzeo je i odgovornost da djelovanje te institucije obilježi daljnji razvoj socijalnog dijaloga i zajedništva u rješavanju socijalno-gospodarskih problema u toj Županiji. Nije se, međutim, ostvarilo očekivanje Sindikata da upravo odnos uvažavanja socijalnog dijaloga u Primorsko-goranskoj županiji bude putokaz Istarskoj županiji i njezinim čelnicima da slijede isti put i da konačno i, kako političari voli [vole](#) reći, u najrazvijenijoj hrvatskoj županiji zaista profunkcionira GSV i tripartitni socijalni dijalog.

Nakon pet godina sudovanja, pravomoćnom sudskom presudom u korist Sindikata, okončan je spor u kojem je pulska Herculanea, pod pritiskom osnivača-Grada Pule, odnosno gradonačelnika, bila tužila Sindikat za nezakoniti štrajk 2009. godine koji je bio pokrenut zbog neisplicivanja božićnice radnicima.

Usprkos izuzetno teškom stanju u kojima se nalaze mediji i posebno novinari, bilo zbog financijskih razloga ili razloga političke kontrole, javne objave problema, i, u ograničenim

razmjerima, sigurno su pridonijele bržim rješenjima ili barem pozitivnim pomacima k rješenjima problema na koje je upozoravao Sindikat.

Sa ciljem bolje komunikacije sa članovima i javnošću krajem 2014. godine redizajnirana je i web stranica Sindikata.

Savjetovanjem za povjerenike u Brelima, s temom novog Zakona o radu, na kojem se u listopadu okupio rekordan broj od 150 sudionika koji su ga ocijenili visokim ocjenama, Sindikat je uspješno nastavio s realizacijom trajnog programa edukacije, ali i druženja

Uz zahtjeve za inspekcijskim nadzorima nadležnim institucijama, radi zaštite interesa kako radnika tako i društva, premijeru, Vladi RH, Državnom uredu za upravljanje državnom imovinom upućeno je više pisama s apelima i upozorenjima na probleme u tvrtkama koje su se našle u stečajnim ili predstečajnim problemima ili su bile izložene štetnim procesima restrukturiranja temeljenim najviše na otpuštanju radnika. Aktivno je SIKD tako bio uključen (ili je još uvijek aktivan) u rješavanje problema radnika Jadrana Crikvenice (koji je uspješno izašao iz stečaja), Novog Resorta i Hotela Novi, Cluba Adriatic, Uljanika TESU, 3. Maja, 3.maja TIBO, MID-a, Općine Raša, Liburnia riviera hotela. S aspekta viškova i otpuštanja radnika, među turističkim kućama, beskrupuloznost poslodavca na koju je Sindikat kontinuirano bio prisiljen reagirati najviše je bila prisutna u Liburniji koja je od nekadašnjeg turističkog uzora postala najlošiji primjer ugrožavanja položaja turističkog radnika. Pregovori koji su se vođeni u turističkim kompanijama za cijenu rada rezultirali su povećanjem plaća u Maistri Rovinj, Valamaru Poreč, Jadran Crikvenici, pa ponovno moramo konstatirati da, unatoč čestim kritikama SIKD-a o toj djelatnosti, turizam je jedina djelatnost koja zapošljava radnike (makar na određeno vrijeme) i u kojoj se materijalna prava povećavaju iz godine u godinu.

S druge strane u mnogim kompanijama, u cilju konsolidacija društava i zadržavanja radnih mjesta vodili su se pregovori za korekciju materijalnih prava (Holcim Hrvatska, Holcim mineralni agregati, Zračna luka Rijeka ...)

Nedostatak informacija o načinu restrukturiranja stvara neizvjesnost i strah kod radnika. Reorganizacija Cimosu u 2014. te godine nije drastično u negativnom smislu utjecala na status i položaj radnika u P.P.C.-u Buzet. Najava gašenja pogona Benetton tekstil u Labinu sa 159 radnih mjesta (do čega je došlo u 2015. godini) bila je ipak veliki šok iako su postojale naznake za to.

U listopadu predstavnici SIKD-a s područja Istarske županije neposredno su se, s udrugama civilnog društva okupljenih u Koordinaciji za provedbu referenduma, uključili u aktivnosti prikupljanja potpisa za raspisivanje referenduma protiv monetizacije autocesta te pridonijeli uspješnosti akcije u kojoj je prikupljeno puno više od potrebnog broja potpisa.

Zbog promjena u Zakonu o porezu na dohodak, s posljedicom očekivanih smanjenih poreznih prihoda jedinicama lokalne samouprave, Sindikat se i prije samog učinka tog Zakona, već krajem 2014. godine, suočio s problemom smanjivanja plaća i drugih prava radnika zaposlenih u društvima i ustanovama u vlasništvu jedinica lokalne samouprave.

S Gradom Pula je ipak postignut dogovor o minimalnom smanjenju osnovice za obračun plaća u vrtićima i vatrogasnoj postrojbi. Grad Umag i drugi općinski osnivači JVP Umag, međutim, otkazali su Kolektivni ugovor umaškim vatrogascima nakon što Sindikat nije prihvatio smanjenje plaća od čak oko 25% pa je Sindikat odmah inicirao nove kolektivne pregovore koje je poslodavac nakon početnog obijanja ipak u postupku mirenja prihvatio. Nastavno upozoravajućoj situaciji iz 2013. godine, situacija je, po pitanju istarskog vatrogastva, najozbiljnije zaprijetila urušavanju uspješnog desetogodišnjeg jedinstva istarskih vatrogasaca glede plaća i materijalnih prava, što apsolutno nije u interesu ni sindikata ni vatrogasne zaštite u Županiji. Dok su s jedne strane bile probuđene neke ideje o povratku vatrogastva u sustav MUP-a, kao boljem rješenju od sadašnje statusne razjedinjenosti po postrojbama, iz Županije su stigle i neslužbene informacije o tome da se vatrogasno jedinstva osigura kroz osnivanje jedinstvene županijske postrojbe. Poseban je problem bio u JVP-CZP Poreč, koji od 2010. godine nije imala važeći KU i gdje je socijalni dijalog s poslodavcem bio gotovo paraliziran. U očekivanju, izvjesno, političke odluke, Sindikat je morao biti pripravan za tešku borbu protiv smanjivanja plaća i prava za radnike zaposlene u tvrtkama i ustanovama koji su neposredni ili indirektni proračunski korisnici, a bolja situacija nije bila ni u privatnom sektoru, u drugim djelatnostima.

Određeno smanjenje članstva, iako još uvijek ne preveliko, negativno se odrazilo na rezultat poslovanja u 2014 te potaknulo maksimalnu štednju, racionalniji i promišljeniji odnos prema trošenju sindikalnih sredstava, uz poštivanje sindikalnog imperativa kvalitetne sindikalne usluge članovima koja je postignuta i na koju je Sindikat ponosan.

Zbog sve zahtjevnijih propisa koji u financijskom poslovanju pod prijetnjom visokih kazni traže disciplinu, odgovornost, ali i znanje, većina sindikalnih podružnica zatvorila je svoje žiro-račune i prenijela brigu o svojim sredstvima na Sindikat.

2014. godina bila je još jedna u nizu teških godina, s, po gospodarskim pokazateljima, nimalo boljim perspektivama za 2015, budući da sindikalci i radnici, prema dosadašnjim iskustvima, ne mogu računati na socijalno razumijevanje ni vlasti ni poslodavaca, već isključivo na svoju hrabrost, znanje i vještine odnosno na svoje snage koje će biti onoliko veće ili manje koliko bude članova. Kao trajni zadani programski cilj, više članova osigurava i više materijalnih mogućnosti da SIKD, koji je od osnivanja 1995. godine imao kontinuiranu uzlaznu razvojnu putanju, još uspješnije brani njihove neposredne interese i, posredno, interese radništva i rada u cjelini.

2015.

2015. godina bila je godina u kojoj se, 15. prosinca, svečano obilježila 20. obljetnica Sindikata, na kojoj se, u najkraćim crtama, podsjetilo na sve što ga je u tom razdoblju najviše obilježilo, na put započet 15.12.1995. godine, pod nazivom Sindikat Istre, koji je 2000. godine promijenjen u Sindikat Istre i Kvarnera pa 2014. u današnji naziv – Sindikat Istre, Kvarnera i Dalmacije.

U svim tim godinama, uključujući i 2015, programske su zadaće bile usmjerene na jačanje organizacije, kako kroz člansko omasovljenje tako i kroz rad na logistici koja mora kvalitetno

odgovoriti na potrebe članova. Kao i ostali sindikati i SIKD se 2015. nastavio boriti da zadrži članstvo i radna mjesta, da članovima izloženim stalnim prijetnjama gubitka posla pruži što kvalitetniju sindikalnu zaštitu i drugu sindikalnu uslugu. Bio je to prioritet Stručne službe koja brine i na usluzi je sindikalnim podružnicama s područja, od 2015. godine, pet organiziranih ureda u Rijeci, Puli, Pazinu, Umagu, Labinu, odnosno u Splitu koji je kao ured HURS-a na raspolaganju i članovima SIKD-a s tog područja. Odlukom o racionalizaciji poslovanja 2015. godine zatvoreni su uredi u Poreču i Buzetu, a radi stabilizacije poslovanja u kojem je, po prvi put u Sindikatu, u 2015. godini, bila izražena određena neravnoteža između prihoda i rashoda, moralo se posegnuti za intervencijom u raspored članarine. Nakon rasprave u svim podružnicama, uz njihovu suglasnost, riješeno je to na način da je omjer 50% za Sindikat, a 50% za podružnice promijenjen na 60:40 u korist Sindikata. U razdoblju primjene novog rasporeda (od ožujka do prosinca), uz vrlo racionalni pristup svim troškovima, uspjele su se osigurati pretpostavke za uravnoteženo financijsko poslovanje u sljedećem razdoblju, uz utvrđivanje novog rasporeda članarine od 45:55.

Usprkos tome što su gospodarske prilike nametale obvezu najracionalnijeg trošenja svake sindikalne kune, važno je istaknuti da, pod imperativom solidarnosti i zajedništva, niti jedan član nije bio uskraćen u pravima na sindikalnu zaštitu. Gubitak članova iz prethodnih godina, kroz restrukturiranje u Uljaniku, Liburniji Riviera hotelima i u još nekoliko drugih podružnica, postao je 2015, nažalost, vidljiv kroz financijske brojke. Dogovoreni novi raspored članarine imao je pozitivan materijalni učinak te osigurao kvalitetan nastavak svih zajedničkih programskih aktivnosti temeljenih na solidarnosti, ali i za održavanje sadašnje logistike, po čemu je SIKD jedinstven.

Što se tiče članske strukture u 2015. godini nastavljen je trend porasta članstva u djelatnosti turizma koji se, uz proizvodnju i komunalni sektor, učvrstio kao strateška smjernica razvoj Sindikata; s objedinjavanjem riječkog 3.maja u pulski Uljanik, u kojem je prethodnih godina bilo došlo do zabrinjavajućeg osipanja članova, brojčano je ojačano i članstvo u brodogradnji, za koju bi bolja gospodarska perspektiva trebala otvarati i bolju sindikalnu perspektivu. Značajniji uzlazni članski trend, s nekoliko novih sindikalnih podružnica, bio je prisutan u djelatnosti predškolskog odgoja, socijalne skrbi – posebno na zapadnoj obali Istre Poreč i Umag, komunalnom sektoru. U ostalim djelatnostima stanje članstva uglavnom je stabilno; zbog gašenja ili reorganizacije poduzeća ili smanjenog broja članova prestalo je s organiziranim djelovanjem desetak podružnica, no također je i organizirano dosta novih podružnica .

U praksi pravne zaštite pokazalo se da su se sporovi ipak počeli brže rješavati, ali i ukazalo na česte teškoće s proceduralnim propustima samih članova sindikata, kao posljedice nedovoljne informiranosti, organiziranosti i educiranosti o pravima i obvezama.

Osim članova, na Sudu se, zbog svojih aktivnosti, nažalost, više puta našao i sam Sindikat ili njegov predsjednik. Presudi u korist Sindikata (krajem 2014. godine) na tužbu poslodavca zbog

štrajka u Pula Herculanei, početkom 2015. pridružila se i presuda protiv poslodavca pulskog Pulaprometa koji je također bio tužio Sindikat za štrajk solidarnosti.

I u 2015. godini SIKD je bio u situaciji kada je štrajk bio jedina mogućnost u pokušaju da se, ne samo potakne isplata više neisplaćenih plaća radnicima Uljanik TESU-a, TIBO-a MID-a, nego i da država kao vlasnik ubrza procese koji će prekinuti njihovu agoniju i neizvjesnu budućnost. Svakom štrajku kao krajnjem sredstvu, naime, prethodilo je niz sindikalnih inicijativa, zahtjeva prema institucijama sistema – Vladi, Ministarstvu financija, CERP-u, DUUDI-u.

Na planu socijalnog dijaloga i tripartizma kroz gospodarsko-socijalna vijeća 2015. godina nije donijela neke bitne pozitivne pomake; primjeran rad GSV-a Primorsko-goranske županije nažalost Istarska županija opet nije slijedila. U interesu kvalitetnije zaštite interesa rada, radnika, ali i građana jer sindikati imaju i tu odgovornost, pokazalo se da kontinuirano nedostaje i bolja suradnja sindikata sa saborskim zastupnicima, ali i vijećnicima jedinica regionalne i lokalne samouprave. Suradnja sa zastupnicima kojom se, možda nije presudno utjecalo, ali zasigurno nije štetilo, odnosila se 2015. godine na sindikalne inicijative za rješavanje problematike opstanka Uljanika TESU-a.

2016.

Aktivnost Sindikata u 2016. godini u bitnim odrednicama programa i ciljeva vezanih za kolektivne pregovore, edukaciju (savjetovanje u Daruvarskim toplicama), pravnu zaštitu nije bila bitno različita u odnosu na prethodne tri godine mandata.

Temeljem zakonskih propisa za 2015. Sindikat je po prvi put morao napraviti revizijsko izvješće o poslovanju u kojem nije bilo zamjerki.

U prošloj godini članovima Sindikata, uz dugogodišnje pogodnosti vezane za police osiguranja od nezgode i prometne nezgode (Croatia) osigurane su brojne nove sindikalne pogodnosti glede povoljnijeg dopunskog osiguranja, usluga u više hrvatskih toplica i lječilišta ili povoljnije kupovine.

Osnovane su dvije, a ugašeno šest sindikalnih podružnica; nakon preuzimanja Mercatora od Konzuma, a prijenosom ugovora radnika Modiane i Intersporta u druge samostalne tvrtke, stekli su se uvjeti za prestanak rada i Mercatorove sindikalne podružnice iz koje je veći dio radnika prethodno bio prešao u Konzum.

Zbog sve većeg broj članova iz djelatnosti predškolskog odgoja, radi koordinacije rada podružnica koje se suočavaju s istim ili sličnim problemima, u svibnju je osnovan Odbor za predškolsku djelatnost.

Intenzivna aktivnost i velika angažiranost SIKD-a da nadležnim institucijama i javnosti ukaže na nezakonitosti u Clubu Adriatic i da pokuša spriječiti štetnu privatizaciju rezultirala je tužbom njegove Uprave protiv predstavnika SIKD-a po kojoj je na prvom ročištu utvrđeno da je krivo adresirana pa slijedi novo ročište. U srpnju je odbačena kaznena prijava uprave TIBO-a protiv predsjednika Bulića.

Po drugi put se Sindikat (nakon slučaja pulskog Vodovoda) u svojoj povijesti suočio s problemom otkaza sindikalnom povjereniku, kao vjerojatne posljedice sindikalne ustrajnosti na ukazivanju na nezakonitosti u radu Uprave riječkog komunalca Kozale. Sindikalna nesuradnja u tom Društvu, u kojem uz SIKD djeluje SSKH, dovela je to toga da su s krajem 2016. radnici, s obzirom da se SSKH oglušio na inicijativu SIKD-a o sporazumnim pregovorima, ostali bez zaštite Kolektivnog ugovora koji je prestao vrijediti.

Uobičajeno se na razini godine kolektivno pregovaralo u većem broju poduzeća i ustanova: potpisan je Anex KU Uljanika kojim je povećana osnovica za plaću i usklađena prava radnika 3. maja i Uljanika nakon što je Uljanik preuzeo riječko brodogradilište; pregovori su potom nastavljeni za novi sustav plaća i još traju uz dogovor o tromjesečnoj probnoj paralelnoj implementaciji; kolektivni ugovori ili njihove izmjene potpisani su u većini turističkih poduzeća u kojima Sindikat ima podružnice, za Dječji vrtić Olga Ban u Pazinu, za talijanski dječji vrtić Vrtuljak i hrvatski dječji vrtić Duga u Umagu, talijanske i hrvatske dječje vrtiće u Puli, te javne vatrogasne postrojbe u Poreču, Puli i Umagu, porečki u umaški Dom za starije i nemoćne, Zračnu luku u Puli, porečku Odvodnju, Kamen Pazin, Holcim, Aluflexpack, Dundovo Rab; pokrenuti su novi pregovori ili su u tijeku za Aluflexpack, TPS Labin, P.P.C Buzet, za DV Sunce u Fažani, Zračnu luku Rijeka, Pulapromet...Pozitivno je da je konačno u Poreču, kroz potpisivanje kolektivnih ugovora za njegova društva i ustanove, (posebno za JVP koji jedini u Istri od svih postrojbi od 2010. nije imao KU) profunkcionirao socijalni dijalog za koji se godinama zalagao Sindikat. Stavovi poslodavca nagovješćuju teške pregovore u TPS-u (u kojem se želi pravilnik umjesto KU) i Zračnoj luci Rijeka u kojoj je pregovore inicirao poslodavac.

Zaključno:

Konstanta djelovanja u više od sto poduzeća i ustanova bilo kroz organizirane sindikalne podružnice ili neposredno preko članstva bila je obilježje i petog četverogodišnjeg razdoblja rada SIKD-a čijih je sedam radnika Stručne službe na usluzi članovima u uredima u Puli, Labinu, Pazinu, Umagu, Rijeci, te od 2014. godine, u zajedništvu sa središnjicom HURS-om, u Splitu.

S nastavkom širenja teritorija djelovanja javila se i potreba usklađivanja naziva pa je 2014. godine Sindikat po drugi put u svojoj povijesti promijenio ime u Sindikat Istre, Kvarnera i Dalmacije.

U višegodišnjoj gospodarskoj i socijalnoj krizi koju je živjela Hrvatska, i SIKD je, kao i ostali sindikati, bio prisiljeni boriti se da zadrži članstvo i radna mjesta, da članovima izloženim stalnim prijetnjama gubitka posla pruži što kvalitetniju sindikalnu zaštitu i drugu sindikalnu uslugu. Upravo je to bila najvažnija zadaća Stručne službe koja brine i na usluzi je sindikalnim podružnicama s područja pet organiziranih ureda. Usprkos tome što su u proteklom razdoblju gospodarske prilike nametale obvezu najracionalnijeg trošenja svake sindikalne kune, član nikad nije bio uskraćen u svojim pravima. Istovremeno, nastojalo se graditi i učvršćivati zajedništvo na solidarnosti kao temelju sindikalizma. To je sigurno najviše pridonijelo daljnjoj uzlaznoj putanji razvoja Sindikata koji, kao primarno teritorijalni sindikat, po djelatnostima, u najvećem broju,

okuplja članove iz turizma, brodogradnje, kemijske industrije, građevinarstva, ali i druge proizvodnje, komunalnih djelatnosti, predškolskog odgoja, socijalne skrbi, zdravstva. Broj članova posljednjih godina najviše raste u turizmu koji je, s obzirom na gospodarski značaj turističkih potencijala na prostoru djelovanja i strateška smjernica razvoja, uz proizvodnju i komunalni sektor. Istra, Primorje i Dalmacija imaju važno mjesto u turizmu pa Sindikat mora ustrajati na zadaći snažnijeg pozicioniranja u cjelokupnoj turističkoj djelatnosti. Ovu zadaću dodatno imperativnom učinili su provedeni i još aktualni procesi privatizacije, u kojem sindikati imaju veliku odgovornost zaštite radnika i članova pred naletom često problematičnih projekata privatizacije i već poznatih nastojanja predstavnika kapitala za racionalizacijom, uglavnom na teret radnika. Nažalost, svakodnevnica potvrđuje opravdanost upozorenja da je u, pretežito nakaradnom, procesu hrvatske pretvorbe i privatizacije, «šlag», a to je upravo turizam, ostavljen za kraj.

Teška materijalna situacija u gospodarstvu, zapravo stanje gospodarskog preživljavanja, svih ovih godina obvezivalo je na maksimalnu racionalnost u financijskom poslovanju. Nikad, međutim, nije bilo dovedeno u pitanje ulaganje u sindikalnu logistiku, kako u ljude tako i u tehničko opremanje ureda prema standardima koje nameću sindikalne potrebe, u edukaciju kroz seminare za povjerenike i članove, odnosno seminare za stručnu službu. Povećani troškovi po osnovi ulaganja u ljude u konačnici su se pokazali opravdanim i dobrim ulaganjem u Sindikat. Tom segmentu sindikalnog rada u budućnosti treba dati još više značaja, jer će samo sindikalno obrazovani član i aktivist biti sposoban odgovoriti na brojne stare, ali i nove izazove kapitalizma i liberalnog tržišnog sustava.

Rezultati poslovanja sve do početka 2015. godine nisu nametali promjenu u sustavu financiranja, odnosno raspodjele članarine između Sindikata i podružnice (50:50). Gubitak članova kroz restrukturiranje u Uljaniku, Liburniji Riviera hotelima i u još nekoliko drugih podružnica počeo je, međutim, biti vidljiv kroz financijske brojke. Da bi se spriječilo negativno poslovanje i osiguralo stabilnost organizacije, uz suglasnost podružnica raspored članarine od tada mijenjao se dva puta: tijekom 2015. (od ožujka do kraja studenog) u primjeni je bio raspored sindikat/podružnice 60:40; s procjenom da će se moći osigurati pretpostavke za kvalitetan nastavak svih zajedničkih programskih aktivnosti temeljenih na solidarnosti, od početka 2016. primjenjuje se raspored 55:45. Sve buduće odluke vezano za raspored članarine diktirat će financijske prilike ili neprilike, ali kojegod one bile, njihov temelj uvijek mora biti osiguranje solidarnosti, zajednički interes svih članova i funkcioniranje Sindikata u cjelini.

Sindikatu je, treba istaknuti, uvijek bila osigurana potrebna podloga za djelovanje kroz sve zakonske oblike sindikalnih akcija. S većom materijalnom osnovicom, naravno, moguće je lakše i bolje odgovoriti na socijalni pritisak ljudi koji u nedostatku socijalne države i dalje u sindikatu vide i traže socijalnu pomoć i potporu, na koju mogu računati ne samo članovi već i oni koji se Sindikatu žele priključiti. Od njih se svakako očekuje sindikalna hrabrost. Radnik koji je voljan raditi bez plaće ne može biti pravi sindikalac i s takvim radnikom nema sindikalne borbe i perspektive.

Kolektivno pregovaranje trajni je programski prioritet. U većini poduzeća ili ustanova u kojima je Sindikat Istre, Kvarnera i Dalmacije socijalni partner poslodavcu, prava radnika regulirana su kolektivnim ugovorima. Njegov su glavni interes kolektivni ugovori u poduzećima i ustanovama, ali se, kad je potrebno, uključuje i u pregovore na nacionalnoj razini, posebno u turizmu, u kojem je SIKD godinama nezaobilazni i priznati subjekt.

Pored inicijativa da se kroz kolektivne ugovore što kvalitetnije urede svi aspekti sindikalnih i radničkih prava, Sindikat Istre, Kvarnera i Dalmacije se od početka, pa tako i u proteklom mandatu, vrlo aktivno, afirmirajući ideju radničke participacije, uključio u aktivnosti vezane za radnička vijeća. U svim sredinama u kojima su njegovi predstavnici sudjelovali, polučeni su uvijek dobri izborni rezultati, ali iz dosadašnje prakse treba ipak povući i pouke o tome da se ne smije dozvoliti da se radničko vijeće otuđi od sindikata kao svoje baze, da postane instrument poslodavcu u marginalizaciji značaja sindikata.

Također se aktivnim djelovanjem nastojalo, u nizu poduzeća, pridonijeti traženju izlaza iz često kritičnih situacija koje su prijetile novim gubicima radnih mjesta, pa i opstanku poduzeća. Sindikalna borba za očuvanje radnih mjesta, nažalost, nije uvijek bila uspješna, iako, s obzirom na teške okolnosti u gospodarstvu, gubitak članstva u SIKD-u ipak nikada nije bio kritičan.

Uz kolektivno pregovaranje posebno se vodila briga o pravnoj zaštiti članova. Odvjetnički izvještaji, s aspekta vođenih sudskih sporova, odnosno izvansudske zaštite, pokazali su dobre rezultate u obrani prava radnika. Sporovi su se počeli brže rješavati. Velika većina pokrenutih sporova za zaštitu članova riješena je u prilog radnika pa se rezultatima pravne zaštite može biti zadovoljno. U sporovima zbog materijalnih potraživanja često se, nažalost, javljao problem naplate po sudskom rješenju, bilo zbog u međuvremenu propalog poduzeća ili zbog nezakonitog financijskog poslovanja poslodavaca i njihovog izbjegavanja zakonskih obveza raznim financijskim makinacijama. Praksa pravne zaštite, međutim, isto tako potvrđuje već dobro znane činjenice o nizu propusta u Zakonu o radu koji se, uz to, mijenjao čak desetak puta, ali ukazuje i na česte teškoće s proceduralnim propustima samih članova sindikata. Taj problem treba riješiti prije svega boljim informiranjem i organiziranjem, odnosno upornim radom na edukaciji članova o njihovim temeljnim pravima i obvezama, kako u neznanju sami sebi ne bi uskraćivali prava.

Višegodišnja sudska trakavica koja je snažno narušila odnose Sindikata s Gradom Pulom završena je, konačno, 2015. godine presudom u korist Sindikata na slučaju tužbe Pula Herculane, odnosno 2016. godine na primjeru tužbe Pulaprometa. Ostaje nada da će s time biti i otvoren put za obnovu prekinutog, do štrajka, primjerenog socijalnog partnerstva u Puli čiji se prekid pod pritiskom politike negativno odrazio i u nekim drugim sredinama u Istri.

Štrajk je legalno sredstvo sindikalne borbe i za njim će se zasigurno i ubuduće posezati, kad se procijeni potrebnim, a nakon što se iscrpe drugi oblici sindikalne borbe. Jer štrajk

je krajnje sredstvo koje se ne smije diskreditirati neodgovornim pristupom. Opća sindikalna praksa u zemlji svjedoči da se to ipak čini, najviše na štetu i radnika i sindikalizma. Posljednji takav slučaj bio je 2015. štrajk prosvjetara. Nekad je to neminovno, kao što je to bio slučaj da se štrajkom potakne isplata više neisplaćenih plaća radnicima Uljanik TESU-a, TIBO-a MID-a, ali i da država kao vlasnik ubrza procese koji će prekinuti njihovu agoniju i neizvjesnu budućnost.

U svom programu i djelovanju Sindikat Istre, Kvarnera i Dalmacije dosljedno poštuje tradiciju obilježavanja međunarodnog Praznika rada, bilo kao samostalni organizator ili suorganizator središnje proslave u Puli, što je obilježilo i proteklo četverogodišnje razdoblje. Značajan doprinos u borbi za radnike i građane SIKD je dao i u dvama sindikalnim nacionalnim referendumima – protiv izmjena Zakona o radu i protiv monetizacije autocesta.

Iskustva sa svih navedenih skupova dokazuju da su uz odlučnost i hrabrost, i naravno prije svega podršku članova, za uspjeh organizacije i manifestaciju snage Sindikata izuzetno važna i obilježja Sindikata - zastave, transparenti, drugo znakovlje, kao i tehnička pomagala. Iako to iziskuje i znatan materijalni trošak osiguranje ovih sindikalnih rekvizita mora biti imperativ.

Donošenje Zakona o radu kojim je uveden institut Gospodarsko socijalnog vijeća u sindikatu je dočekan s optimizmom da su postavljeni temelji za afirmaciju tripartitnog socijalnog dijaloga. Iako su našim političarima, posebno kad su izbori, puna usta tripartitnog socijalnog partnerstva i dijaloga, iskustva u gospodarsko-socijalnim vijećima govore da je, nažalost, forma bila važnija od sadržaja i ciljeva. Djelovanje nacionalnog GSV-a, uz kraća razdoblja funkcioniranja po dogovorenim principima, kontinuirano je zapravo problematično; slična slika je i s radom odnosno neradom GSV-a Istarske županije na što se godinama bezuspješno upozoravalo, pozivalo na mijenjanje odnosa. Da se ipak može raditi odgovornije za zajednicu potvrđuje odnos vlasti u Primorsko-goranskoj županiji prema toj instituciji kojom kao predstavnik HURS-a predsjedavao predsjednik SIKD-a od 2014. do 2015. godine. Uvažavanje socijalnog dijaloga u Primorsko-goranskoj županiji treba biti putokaz Istarskoj županiji i njezinim čelnicima da slijede isti put i da konačno i, kako političari vole reći, u najrazvijenijoj hrvatskoj županiji zaista profunkcionira GSV i tripartitni socijalni dijalog.

Sindikat Istre, Kvarnera i Dalmacije konkretnu formalnu suradnju nikada nije imao ni s jednom političkom strankom, ali komunicira sa svima koji to žele; odazivao se na tribine, skupštine i druge skupove koje organiziraju političke stranke, ako nisu u suprotnosti sa sindikalnim načelima koje zastupa kao Sindikat.

Što se tiče suradnje sa zastupnicima ona bi, po uzoru na nekadašnja vremena na planu zajedničkog rješavanja istarskih gospodarskih problema, trebala biti puno bolja i konstruktivnija te njome u Sindikatu ne mogu biti zadovoljni. Od pozitivnih primjera može se izdvojiti inicijativa preko istarskih zastupnika koja se odnosila na intervenciju na Prijedlog Zakona o beneficiranom radnom stažu s prijedlogom dopune popisa

brodograđevnih zanimanja koja ostvaruju pravo na staž s produženim trajanjem te inicijative za rješavanje problematike opstanka Uljanika TESU-a.

Suradnja s drugim sindikatima koji djeluju na istom teritoriju nije dobra. Sa sindikatima iz djelatnosti koje SIKD nema u svom sastavu, kao su primjerice sindikati osnovnog i srednjeg školstva, Sindikat državnih službenika i namještenika ili sindikati koji «pokrivaju» javna poduzeća elektroprivrede, pošte, telekomunikacija konkretnija suradnja je bila iskazana samo kod prikupljanja potpisa za referendum protiv novog ZOR-a. Sindikalni kontakti, izvan središnjice, uglavnom zbog zajedničke prisutnosti u brojnim poduzećima, postoje u najvećoj mjeri sa sindikatima udruženim u SSSH. Uz neke izuzetke, pretežito u turizmu i komunalnoj djelatnosti, s njima su na terenu uspostavljeni korektni odnosi uvažavanja. Sindikat Istre, Kvarnera i Dalmacije ravnopravni je sindikalni partner koji se uvažava i od strane drugih sindikata i od poslodavaca, odnosno vlasti.

U protekle četiri godine, iako nije bilo organiziranih većih aktivnosti, nastavljeno je neformalno neposredno sindikalno prijateljstvo s slovenskim kolegama iz koparske Obalne sindikalne organizacije i Konfederacije sindikatov Slovenije i talijanskim sindikalcima iz CGIL-a i UIL-a Friuli-Venezia Giulia.

Sljedeći javnost rada kao temeljno načelo demokracije i organizacije sve što se radilo u SIKD-u bilo je javno, s objavama na službenoj web stranici, brojnim konferencijama za novinare ili na sve, valja istaknuti, posjećenijem facebooku (otvorenom 2016. godine), internom glasilu Našem glasu kojim se po potrebi nadopunjavala redovita usmena informacija članovima o organizaciji i aktivnostima. Naš glas postao je «udomaćenim informativnim sredstvom». Nužno je, međutim, da u tom obliku bude još više prihvaćen i što više korišten svugdje. Treba ga što više koristiti, objaviti više brojeva, osigurati redovitiju objavu i u njegovu pripremu uključiti širu mrežu povjerenika i članova.

Konferencije SIKD-a uvijek su bile novinarski dobro praćene. Na napise objavljene u medijima nije bilo značajnijih primjedbi, ali raste zabrinutost znatno pogoršanim stanjem u medijskom prostoru, u kojem se svakodnevno gase mediji, u kojem se guše novinarske slobode... što se sve negativno odražava na opće stanje u društvu, uključujući ionako oslabljenu sindikalnu scenu.

Na kraju petog četverogodišnjeg razdoblja rada Sindikata može se zaključiti da su 2016. uspješno prevladane manje financijske neravnoteže u prihodima odnosno rashodima iz 2014. i 2015. godine, uzrokovane smanjenjem broja članova te da su učvršćene bitne pretpostavke za stabilnost njegova rada, od kojih je POVJERENJE, bez dileme, ona najvrijednije za sindikalnu perspektivu koja očekivano i prirodno donosi i kadrovsku obnovu kojoj, u interesu članova i budućnosti Sindikata, treba najodgovornije pristupiti.

Predsjednik

Bruno Bulić

U Puli, 10.02.2017.

